

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2 (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria Magdalena Jaume	15:00h	16:00h	Dijous	24/09/2014	03/02/2015	Taller de plàstica C-14
Adrover						
magdalena.jaume@uib.eu						

Contextualització

L'assignatura d'*Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual* tracta de donar formació en la percepció de l'art i en la pràctica artística, i afavorir l'experiència estètica a l'escola; els sentits i la percepció són les portes d'entrada al coneixement. La percepció de l'art pot dilatar les capacitats perceptives i cognitives dels infants, fins al punt que la seva sensibilitat audio-visual resulti el mitjà pel qual experimentin, manipulin i transformin el món.

Per desenvolupar aquestes habilitats farem servir obres d'art modern i contemporani, com a miradors i trànsits entre el passat i el present. L'aprenentatge a l'aula posarà en relació la manipulació analítica i estètica d'obres ja existents, com objectes d'estudi i reflexió, juntament amb la invenció de noves propostes i interpretacions, procediments i recursos didàctics.

Un dels objectius bàsics d'aquesta assignatura és ensenyar a comprendre per un mateix qualsevol obra plàstica, sense recurs a la història o a la cultura general. Una nova mirada ens permetrà accedir, per nosaltres mateixos, a la creació d'un projecte, d'una obra plàstica, d'una activitat artística, que despertarà habilitats pròpies que desconexíem.

Aquesta assignatura està relacionada amb les matèries específiques que componen el mòdul: *Representació Escènica a l'Educació Infantil* (2n curs) i *Projectes Artístics a la Primera Infància* (4rt curs). En aquest context, l'assignatura *Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual* assenta les bases per poder afrontar les assignatures que trobarem més endavant.

Requisits

El curs està dirigit a totes aquelles persones que volen formar-se com a mestres i educadors.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Els continguts de l'assignatura necessiten tota l'atenció i dedicació, tant durant les classes com també en els treballs independents al taller.

No és imprescindible haver tingut interès previ envers l'art, però sí és necessari el compromís de treball, constància i atenció cap a les pròpies creativitats, algunes d'elles desconegudes, abandonades o profundament adormides.

Atrevir-se a recuperar aquestes capacitats és important per poder afrontar l'assignatura, amb totes les altres de l'àmbit d'*Educació Artística i Estètica*, i la dedicació al món de l'ensenyament.

Essencials

L'alumne, futur mestre i educador, ha d'estar en contacte amb l'art experimental del seu temps, i amb artistes capaços de transmetre la seva recerca.

Ha de saber consultar una biblioteca, fer recerca i investigació, i seguir lectures crítiques dels textos recomanats. Saber expressar-se en veu alta, fer deduccions pròpies i donar-les a entendre als companys.

És fonamental el desplaçament fins a les obres i exposicions proposades a classe, totes dins Mallorca.

Competències

L'assignatura d'*Educació Artística i Estètica* es proposa contribuir a l'adquisició de les competències indicades a continuació, les quals formen part del conjunt de competències establertes en els plans d'estudis adscrits a la branca de Comunicació i Representació, àmbit artístic.

Específiques

- * 1. Aconseguir un domini bàsic de la Didàctica i la Pedagogia específica de l'Educació Artística, així com selecció i creació de recursos a partir dels continguts del currículum que permetin fomentar la participació en activitats artístiques dintre i fora de l'escola.
2. Conèixer, valorar i seleccionar obres artístiques de referència de tots els estils, temps i cultures i els fonaments de la cultura i patrimoni popular de les Illes Balears, així com conèixer les etapes més rellevants de la història de l'art i la seva transcendència.
3. Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives. Conèixer les tecnologies de la informació i la comunicació i en particular les de la televisió a la Primera Infància.
4. Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica i a la creació artística. Desenvolupar la sensibilitat estètica.
5. Promoure la cura estètica de l'entorn.
6. Fomentar la percepció no estereotipada i el pensament divergent.
7. Conèixer i dominar els principis d'expressió i comunicació plàstica, així com els fonaments del llenguatge visual i plàstic, les seves tècniques de representació i desenvolupament de la creativitat, les característiques de les manifestacions artístiques i els seus processos estètics.
8. Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat de necessitats educatives especials, a la igualtat de gènere i al respecte als drets humans.
9. Conèixer, comprendre i valorar les manifestacions perceptives, estètiques, creatives, interpretatives, comunicatives, expressives i representacionals a l'àmbit plàstic i visual dels alumnes de diferents cultures, en relació al seu desenvolupament i el seu context social, familiar i cultural amb les seves característiques i diferències individuals..

Genèriques

- * 1. Capacitat per fomentar els valors estètics com element transversal a totes les disciplines.
2. Capacitat per adquirir estratègies per a l'aprenentatge autònom i col.laboratiu..

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

La docència de l'assignatura es distribueix en 4 Blocs i en 11 línies teòriques (Aula) i 11 exercicis pràctics (Taller).

L'Aula serà el lloc per a l'anàlisi teòric i de debat. El Taller, serà el lloc per a la pràctica i realització d'interpretacions dels models vist a l'aula.

Bloc 1. La imatge. Representació.

1.1 Materials i tècniques artístiques.

1.2 El llenguatge plàstic com a vehicle d'expressió i comunicació. Estudi de la gramàtica gràfica.

1.3 Percepció, expressió i creativitat.

Bloc 2. Estètica de l'Art del S.XX.

Bloc 3. El Museu com a recurs Pedagògic.

Bloc 4. El grafisme infantil.

Continguts temàtics

Tema 1. Les primeres imatges, gargots i marques. L'art rupestre, l'art popular i de carrer.

Tema 2. Manipulació dels elements del llenguatge plàstic i de la poesia visual.

Tema 3. Instal·lacions i construccions del paisatge.

Tema 4. Arquitectura, apropiacions dels carrers i festes populars.

Tema 5. Què és un quadre'

Tema 6. Pintar.

Tema 7. Dibuixar és mirar.

Tema 8. L'Abstracció.

Tema 9. La performance.

Tema 10. Com mirar' Les representacions plàstiques dels infants.

Tema 11. L'entorn com a recurs didàctic. Obres i construccions com a instrument pedagògic

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar l'adquisició dels coneixements i competències.

Degut al caràcter eminentment pràctic de l'assignatura, és de notòria importància l'assistència a les classes, teòriques i pràctiques.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Volum de treball

A la següent taula es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencial (o autònom) planificat i la seva equivalència en crèdits europeus o ECTS (1 crèdit ECTS = 25 hores de treball de l'estudiant)

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Aula. Línies teòriques.	Grup gran (G)	A l'Aula s'exposaran, es criticaran i es comentaran obres d'autors que serviran d'impuls de partida als processos artístics que es desenvoluparan en el Taller. Perquè comprendre no vol dir tenir respostes, sinó enriquir en profunditat, ampliar la mirada, convidar a opinar, no només amb paraules sinó també amb altres obres. Les classes teòriques, en gran grup, consten de 14 sessions (cada sessió, una hora per setmana).	14
Classes pràctiques	Taller. Pràctica i realització.	Grup mitjà (M)	L'aprenentatge al Taller posarà en relació la manipulació analítica i estètica d'obres ja existents, com objectes d'estudi i reflexió vistes a l'Aula, juntament amb la invenció de noves propostes. Seran treballs que tendran l'origen en el punt on les obres van ser deixades pels seus autors. Els treballs no hauran de ser mimètics o continuistes respecte als autors, sinó capaços de desenvolupar noves interpretacions, des de la dificultat de la tècnica emprada.	28
Tutories ECTS	Consulta. Dijous de 14h a 15 h.	Grup petit (P)	Els alumnes consultaran i consensuaran línies de treball específic.	3
Avaluació	Examen teòric global.	Grup gran (G)	Es realitzarà un examen global corresponent a la convocatòria oficial. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix els continguts que formen part de la matèria. Cada examen global tindrà una durada màxima de dues hores.	2
Altres	Lectura i discussió de textos d'autors de referència.	Grup mitjà (M)	Es realitzarà una lectura crítica i es comentarà oralment, motivant el debat a classe.	4
Altres	Visites presencials. L'entorn com a recurs didàctic.	Grup gran (G)	Visites a obres i construccions com a instrument pedagògic. Per fomentar la curiositat pel patrimoni cultural del nostre entorn. Accedir a ell mitjançant treballs d'interpretació de les obres. Aprendre a investigar i descobrir amb la mirada i el tacte. Abolir la distància entre obra i espectador, convidant a intervenir en l'obra estudiada. Motivar l'esperit crític cap a obres desconegudes o amagades.	9

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

continua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual teòriques i temaris. o en grup	Preparació de les classes	L'alumne ha de consultar les biblioteques, fer recerca i investigació, i seguir les lectures crítiques dels textos recomanats. S'indicarà la bibliografia i les adreces electròniques que l'alumne ha de consultar. S'informarà de les activitats a les quals han d'assistir tals com visites, conferències, exposicions, projeccions de pel·lícules, etc.	45
Estudi i treball autònom individual pràctics i visites. o en grup	Preparació dels treballs	Durant tot el curs, els alumnes hauran de realitzar treballs que necessàriament hauran de ser creatius. Per tant, la resolució de problemes, la recerca de solucions divergents i la trobada de respostes innovadores serà un requeriment constant al qual hauran de fer front dins i sobretot fora de l'aula.	45

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

El sistema de qualificacions aplicat a l'assignatura s'expressarà mitjançant qualificació numèrica, de 0 al 10.

Per aprovar l'assignatura es necessari haver aprovat els crèdits teòrics i els pràctics per separat.

Es realitzarà un examen teòric i un examen pràctic, corresponents a la convocatòria oficial.

La qualificació de l'assignatura s'obté promediant l'exàmen escrit, sobre el contingut general de les classes teòriques, amb el resultat dels exercicis pràctics de taller i el projecte de didàctica.

Els exercicis recolliran les experiències d'apropiació de l'obra per part dels estudiants. La majoria de les activitats es resoldran individualment, i tot el procés preparatori i de desenvolupament es farà en comú. Cada fi d'activitat inclourà la relació dels treballs preparatoris i dibuixos, arxivats en una carpeta o en una caps, per cada estudiant.

Taller. Pràctica i realització.

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'aprenentatge al Taller posarà en relació la manipulació analítica i estètica d'obres ja existents, com objectes d'estudi i reflexió vistes a l'Aula, juntament amb la invenció de noves propostes. Seran treballs que tendran l'origen en el punt on les obres van ser deixades pels seus autors. Els treballs no hauran de ser

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Criteris d'avaluació	mimètics o continuistes respecte als autors, sinó capaços de desenvolupar noves interpretacions, des de la dificultat de la tècnica emprada. Realització de treballs i projectes creatius, dominant destresses i habilitats d'ús del material plàstic, eines, processos tècnics, etc.
----------------------	--

Avaluació de les experiències d'apropiació de l'exercici pràctic per part dels estudiants.

Percentatge de la qualificació final: 35%

Examen teòric global.

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Es realitzarà un examen global corresponent a la convocatòria oficial. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix els continguts que formen part de la matèria. Cada examen global tindrà una durada màxima de dues hores.
Criteris d'avaluació	Es desenvoluparan una sèrie de preguntes en torn a un tema o una obra. Les respostes han de ser breus, concises, reflexionades i crítiques.

Aquesta prova permetrà avaluar si l'alumne coneix els continguts de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 35%

Lectura i discussió de textos d'autors de referència.

Modalitat	Altres
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	Es realitzarà una lectura crítica i es comentarà oralment, motivant el debat a classe.
Criteris d'avaluació	Aquests exercicis permetran avaluar si l'alumne és capaç de fer una lectura crítica i debatre sobre temes concrets d'estètica i d'art.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Visites presencials. L'entorn com a recurs didàctic.

Modalitat	Altres
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Visites a obres i construccions com a instrument pedagògic. Per fomentar la curiositat pel patrimoni cultural del nostre entorn. Accedir a ell mitjançant treballs d'interpretació de les obres. Aprendre a investigar i descobrir amb la mirada i el tacte. Abolir la distància entre obra i espectador, convidant a intervenir en l'obra estudiada. Motivar l'esperit crític cap a obres desconegudes o amagades.
Criteris d'avaluació	Realització de treballs i projectes que experimentin recursos didàctics i d'interpretació de les obres i construccions del patrimoni cultural del nostre entorn.

S'avaluarà l'assistència, les visites participatives amb el grup corresponent son obligatòries.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual
Grup	Grup 2, 1S, GEDI, GEI2
Guia docent	A
Idioma	Català

Es necessària la consulta de la bibliografia de forma continuada durant tot el curs. En aquesta bibliografia pot trobar-se el material bàsic per poder realitzar els treballs teòrics, de reflexió, i els projectes pràctics de cada bloc de coneixement. La bibliografia és la imprescindible, sense referències a bibliografia complementària.

S'oferirà material digital per facilitar l'accés als continguts.

Bibliografia bàsica

- ALBERS, Josef. *La interacción del color*. Madrid, Alianza, 1979.
- ARGAN, Giulio Carlo. *El arte moderno*. Madrid, Akal, 2004, 2 vol.
- ARNHEIM, R. *Consideraciones sobre la educación artística*. Barcelona, Paidós, 1993.
- ATXAGA, Bernardo. *Marques*. Barcelona, Arcadia, 2007.
- BERGER, John. *Modos de ver*. Barcelona, Gustavo Gili, 2013.
- BERGER, John. *Mirar*. Barcelona, Gustavo Gili, 2001.
- CAGE, John. *Silencio*. Madrid, Árdora, 2012.
- CAGE, John. *Escritos al oído*. Murcia, Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos, 1999.
- GOMBRICH, Ernest H. *Historia del arte*. Barcelona, Debate, 2003.
- HOYUELOS, Alfredo. *La Estética en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*. Barcelona, Associació de Mestres Rosa Sensat, 2006.
- KANDINSKY, Vassily. *De lo espiritual en el arte*. México, Premia, 1979.
- KANDINSKY, Vassily. *Punto y línea sobre el plano: contribución al análisis de los elementos pictóricos*. Barcelona, Labor, 1991.
- KLEE, Paul. *Teoría del arte moderno*. Buenos Aires, Caldén, 1976.
- Munari, Bruno. *Diseño y comunicación visual*. Contribución a una metodología didáctica. Gustavo Gili, Barcelona, 1985.
- Quetglas, Josep. *Pasado a limpio, I y II*. Valencia, Pre-textos, 1999.
- RODARI, Gianni. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona, Proa, 2008.
- RODARI, Gianni. *Io chi siamo*. Itinerari fantastici con Gianni Rodari e bambini reggiani. Reggio Emilia, In Forma edizioni, 1982.
- SANS, Soledad. *Diàlegs amb la sorra : experiències i records d'un taller de plàstica*. Carrau Blau 1980-1990. Barcelona, 1991.
- AA.VV. *Taller Carrau Blau*, col·lecció Fragments (1-09). Sant Adrià del Besós, Associació de Mestres Rosa Sensat
- AA.VV. *I cento linguaggi dei Bambini. Narrativa del possibile, proposte delle bambine e dei bambini dei Nidi e delle Scuole Comunali dell'Infanzia di Reggio Emilia: catalogo della mostra*. Reggio Emilia, 1996.

Altres recursos

<http://dpde.uib.es/materials/>
<http://www.rosasensat.org/>